

ALKOHOLIPOLITIikka

Alkon aikakausikirja 1/1977 42. vuosikerta

Toimitusneuvosto P. I. Forsius, Heikki Koski, Pekka Kuusi, Olavi Lähteenmäki, Jouko Mäkelä, Klaus Mäkelä, Pentti Sillantaus, Anneli Voutilainen

Toimitus Päätoimittaja Jorma Simpura ja toimitussihteeri Eero Tuominen

Konttori Helsinki, Tammasaarenlaituri 3. Puh. 609 1524, postiosoite: lokero 350, 00101 Helsinki 10

Alkoholikomitean kokonaistehtävä jatkuu

Parlamentaarinen alkoholikomitea on yksimielinen siitä, että alkoholipoliittista linjaa maassamme on tiukennettava. Tämän tiukentamistarpeen ovat vuoden 1969 alusta voimaan tulleen alkoholilainsäädännön aikana saavutetut kokemukset komitean mielestä selvästi osoittaneet. Sen sijaan keinoista ja niiden toteuttamisjärjestyksestä vallitsee erimielisyyttä. Osa on valmis nopeisiin ja jyrkähköihin muutoksiin, osa taas välttäisi näin voimakkaita heilahteluja ja pyrkisi muutoksiin asteittain.

Alkoholikomitean keskiolutlausunto merkitsee tiukennusta nykyiseen tilanteeseen. Lähes kaikki komitean ehdotukset ovat yksimielisiä. Tällaisia ovat keskiolutlakiin tehtäviksi ehdotetut muutokset ja muut toimenpiteet, joiden avulla erityisesti tähdätään siihen, että keskioluen alkoholijuomaluonne korostuu.

Komitean ehdotukset antavat eräiltä osin mahdollisuuden varsin pitkällekin meneviin toimenpiteisiin. Keskiolutlakiin lisättävä määräys, jonka mukaan keskioluen anniskelusta saatava ansio ei saa muodostua liiketoiminnassa määrääväksi,

yhdessä keskioluen anniskelulupamenettelyn enemmän harkinnanvaraiseen suuntaan tapahtuvan kehittämisen kanssa mahdollistavat noudatetun linjan huomattavan tiukentamisen. Samoin komitean ehdotus, jonka mukaan keskioluen vähittäismyynissä on siirryttävä aikaisempaa valvotumpaan myyntiin, merkitsee selvää tiukennusta nykyiseen itsepalvelumyyntiin. Ikärajakysymykset ovat komitean ehdotuksessa yksi kokonaisuus, anniskelusta luopuminen huoltoasemien yhteydessä toimivissa ravitsemisliikkeissä taas merkitsee liikenne-raittiuuden korostamista.

Alkoholikomitea on ollut lähes yksimielinen hintajärjestelyn toteuttamista koskevasta ehdotuksesta. Tämän mukaan kaikkien alkoholijuomien reaalihintaa olisi tarkistettava pitkäaikaisen keskiarvon tasolle ja keskioluen hintaa olisi nostettava siten, että sen jälkeensä jääneisyys muiden alkoholijuomien hintoihin ja yleiseen hintatasoon nähden samassa yhteydessä korjataan. Tämä järjestely on perusteltavissa jo senkin vuoksi, että keskiolut poikkeaa muista alkoholijuomista helpon

saatavuutensa johdosta. Mutta se on perusteltavissa myös siksi, että keskio- luen hinta on jäänyt jälkeen muiden alkoholijuomien hintakehityksestä. Vuonna 1976 keskio- luen jälkeenjäänei- syys oli (vuoden 1969 tasoon verrattuna) yleiseen hintatasoon nähden 15,4 % ja muiden alkoholijuomien hintoihin nähden 11,4 %.

Varsinainen erimielisyys komitean pii- rissä on vallinnut siitä, riittävätkö komi- tean esittämät hintajärjestely- ja tiuken- tamistoimet vai olisiko esitettävä keskio- luen vähittäismyynnin siirtämistä Alkon myymälöihin. Komitean niukka enem- mistö (äänin 6—5) päätyi siihen, että tässä vaiheessa nykyisen jakelujärjestelmän puitteissa suoritettavat tiukentamistoi- menpiteet sekä hintajärjestely olisivat riittävät. Mikäli nämä toimenpiteet toteu- tetaan nopeasti, niiden vaikutuksista eh- ditään saada kokemuksia komitean lopul- lisen mietinnön laatimiseen mennessä. Näin ollen komitea ei ainakaan tässä vaiheessa suosita toimenpiteitä keskio- luen vähittäismyynnin siirtämiseksi Al- kon myymälöihin. Kaupan olevien mal- lasjuomien alkoholipitoisuuksien alenta- misvaihtoehto, jota komitea pitää peri- aatteessa toteuttamiskelpoisena, vaatii erityisiä lisäselvityksiä, ennen kuin siihen voidaan ottaa lopullinen kanta. Näiden lausumien osalta komiteassa käsitykset jakautuvat kahtia, ja edellä toteamani oli siis äänestyksen tulos.

Komitea tulee jatkamaan saamansa kokonaistehtävän suorittamista siten, et- tä keskio- lut on mukana tässä tehtävässä. Kun on esitetty erilaisia käsityksiä siitä, voidaanko keskio- lutkysymys irrottaa muusta alkoholipolitiikasta, vastaisin, et- tä juridisesti kyllä, mutta alkoholipoliitti- sesti ei. Keskio- lutratkaisuilla on varmasti

siinä määrin heijastusvaikutuksia muu- hun alkoholipolitiikkaan, että ne olisi kyettävä ratkaisuja suunniteltaessa edes jossain määrin selvittämään ja myös ottamaan huomioon. Tähän ei keskio- lut- lausuntoa laadittaessa ole ollut mahdolli- suuksia; toivottavasti tältä osin mahdolli- suudet ovat paremmat kokonaistehtävän suorittamisen yhteydessä.

Kokonaistehtävänsä suorittaessaan alkoholikomitealla on edessään useita varsin monipuolista pohtimista vaativia kysymyksiä. Yksi tällainen, parhaillaan hyvin ajankohtainen, on kysymys siitä, millainen paino alkoholilla tulisi olla kuluttajan hintaindeksissä. On ymmär- rettävää, että alkoholijuomien hinnat kiinnostavat tulopoliittisia neuvottelijoi- ta. Mutta on kohtuutonta, että alkoholipo- liittiset näkökohdat saattavat jäädä koko- naan syrjään, kuten vuonna 1974 tapahtui. Alkoholijuomien hintojen sidonnaisuutta tulopoliitiikkaan olisikin lievennettävä. Tämä edellyttää uudistettua indeksiajat- telua, mutta olisi epäreaalista kuvitella, etteivät alkoholijuomien hinnat ollenkaan vaikuttaisi niihin indekseihin, joiden pe- rusteella yleinen palkkataso määräytyy. Yksi mahdollisuus saattaisi olla se, että nykyisen indeksin rinnalle lasketaan eräänlainen nettohintaindeksi, josta on poistettu välillisten verojen vaikutus.

